

משה בירנבוים

גוי"נ לקוה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ועכ"א

מליזענסק

עיה"ק טבריא תובב"א

צעוהש"ת

פרשת נשא

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם
לבושפוזותם (ד, כב).

לכאורה קשה מה 'גם הם'. ושמעתי פה קדוש מדבר מורי מו"ה
צני הירש זלה"ה מה מרומנאצ: משה נקרא הלדיק ע"ד אמו"ל (שבת
קא, ז) משה שפיר קאמרת. וגרשון הוא לשון גירושין והקצ"ה
מדבר אל הלדיק נשא את ראש בני גירושין אלו הבנים שהם
צעיני ענמם מגורשים ורחוקים מהקדושה נשא את ראשם ג"כ.
וזהו גם הם. (ואמר אשר הרגיש שהארץ והעלה נשמחו באלו הדברים).

(דברי יחזקאל)

בשם הרה"ק משינאווא זיע"א, "נשא" תנשא ותרומם "את ראש"
היינו האנשים המשוים, "בני" אלו שצאים מכוח יחוס בניס
ונכדים "גרשון" תגרש אותם, "גם הם" הם גם בענמם הם
משוים "למשפחותם לבית אבותם" אז אפשר לנרף את
ה"למשפחותם" ו"את בית אבותם" כי זכות אבותם מקיימתם.
(קדושת מרדכי דף ק"ד).

(דברי יחזקאל החדש)

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם וגו' (ד, כב).
הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמארנא זי"ע ביקר פעם בהיכלו של הרה"ק
מוזידיטשוב ושבתי בביתו, ואותה שבת פרשת במדבר היתה. בסעודת
ליל שבת התלהב הרה"ק מוזידיטשוב בשלחנו והעיד על עיננו דברים
מופלאים, שהוא גדול כרשב"י בדורו וכדומה. ביום ראשון לסדר נשא
נכנס אליו רבי אליעזר צבי ואמר להיפרד מוכנו. ביקשו הרה"ק
מוזידיטשוב לא לספר לאביו הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארנא את
דבריו שהוא גדול כרשב"י וכו'. נענה לו רבי אליעזר צבי: כך קבלתי
מאבי הקדוש בשם רבותיו שהצדיק האמיתי בשעה שהוא נודבר בשבח
עצמו אז בודאי רוחו נשברה לאלפי שברים, ומתוך יראתו שלא יבוא
לידי עציבות הוא נחזק את עצמו בבחינת יוגבה לבו בדרכי ה'. ולהיפך
אם הוא מתירא שלא יבוא לידי יוהרה אז הוא נודבר בגנות עצמו, למוען
יבנע לבבו. ואחר שהרה"ק ביקשו להוסיף נופך כושלו, אמר: הרי זה
מרומז בפרשת השבוע "נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם"
היינו כשהצדיקים רוצים להרים את ראש המגורשין והנחמים, הרי הם
רשאים לומר על עצמם שהם גדולים כהאבות הקדושים. כויד עמוד
הרה"ק מוזידיטשוב ונשקו על ראשו ואמר לו: אם כך, ספר תספר
לאביך.

(אמרי קודש)

ויפקד משה ואהרן ונשיאי העדה וגו' (ד, לד).
ודקדק צאה"מ הק' למה הוצרכו שלשםם לצא על הפקודים,
עיי"ש לדרכו בקודש.

ונראה, דהנה ארז"ל (אבות פ"א) על שלושה דברים העולם עומד על
המורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ונ"ל לומר דכל אחד
מעמודי תבל אלו ראוי הוא לסמוך עליו, ואף אם עמוד המורה
רופף בעולם, העולם עומד בזכות העבודה או תפילה שצמקום
קרבנות. וזמן שחרב בית ממקדשנו וגם התפילה אינה כדת עדיין
יתקיים העולם בזכות גמילות חסדים.

והנה מצוה צרמז"ן ענין פקידת בני ישראל שצאו לפני משה
ואהרן כי ישימו עליהם עינם לטובה יבקשו עליהם רחמים וכו'

וידבר ה' אל משה לאמר נשא את ראש בני גרשון גם
הם לבית אבותם לבושפוזותם (ד, כא-כב).

הדקדוק הוא מפני מה אלל בני קהת נאמר תחילה למשפחותם
ואחר כך לבית אבותם, ואלל בני גרשון נאמר לבית אבותם
תחילה. גם יש לדקדק על תיבת נשא שהגו"ן נראית כמיותר
שהיה די באומרו שא, כמאמר הכתוב שא את ראש המלקוח
(במדבר לא, טו), שא את מספר שמותם (שם ג, מ):

ונראה דאיתא בגמרא (בבא מציעא פה.) מי שהוא וצנו וצנו בני צנו בני
תורה שוב אין התורה פוסקת מהם לעולם שנאמר (ישעיה נט, כא)
לא ימוש מפניך וגו' אמר ה' מעתה ועד עולם עיין שם. אמנם
הצטעה זו אינו אלא למי שדורך בעקבי אבותיו ואוחז דרכם
בקודש לילך גם הוא בדרכי תורה ועבודה ומצוקה להתעורר בזכות
אבותיו שיגיע מעשיו למעשי אבותיו, הקצ"ה מאיר עיניו במאור
תורה בזכות אבותיו, אלל אם הוא אינו מיגע עצמו כלל לא יועיל
לו זכות אבותיו כלל, כמאמר חז"ל (מגילה ו ע"ב) לא יגעתי ומלאתי
אל תלמיני, וכל אדם אם ישקוד על התורה ועבודה ישיג השגות
התורה כי כתר תורה מונח וכל מי שירצה יזכה בה:

והחילוק צין מי שיש לו שלשלת היוחסין וצין שאר האנשים אשר
אינם מיוחסים הוא כך, שמי שאין אבותיו היו צדיקים נרץ לעבוד
עבודת עבודה ועבודת משא בשקידה רבה ועל ידי זה יוכל לבוא
להשיג השגות התורה וקדושה עליונה, ומי שיש לו שלשלת
היוחסין זכות אבותיו עומדת שלא ינטרף לעבוד כל כך ויוכל
להשיג צנקל יותר משאר אנשים, אך אף על פי כן בלא שום
יגיעה אי אפשר לו להשיג שום דבר רק גם הוא נרץ לחתור
ולבקש תמיד את ה' בכל לבבו ובכל נפשו, ובאם יעמוד בתורה
ובעבודה אזי ישיג יותר מצאם יעמלו כל כך שאר אנשים אשר
אינם מיוחסים כי לזה זכות אבותיו מסייעו שצאו לו השגות צנקל
יותר משאר אנשים:

ודרך האמיתי הוא הגם שהוא מיוחס גדול לא יבטח על זכות
אבותיו כלל רק יתאזר כגבור חלציו ויתאמץ לעבוד עבודת הקודש
בשקידה רבה עד אשר ישיג מעצמותו בלתי זכות אבות, על כן
אלל בני קהת נאמר תחילה למשפחותם להורות הגם שהיו
מיוחסים משלושה דורות קהת לוי יעקב לא בטחו בזכותם רק
כנסו ענמם משפחות משפחות לעבוד עבודת הקודש וקדושתם
אשר השיגו היתה על ידי עבודתם ולא על ידי זכות אבות, אלל
בני גרשון אותה הקדושה שהיה להם מאציהם שהיה צבור קדוש
מרחם אותה קדושה אי אפשר להשיג על ידי עבודתו כי אפילו
אם יעבוד כל ימיו על זה לא יהיה צבור, אם כן אותה הקדושה
שהיה לבני גרשון מצד שהיה גרשון צבור קדוש מרחם אותה
קדושה לא היה להם אלא מצד אציהם ולא מצד עבודתם, לכך
נאמר בהם תחילה לבית אבותם, אלל צני קהת יכול להיות שכל
קדושתם לא היה אלא מצד עבודתם כנ"ל לכן כתיב למשפחותם
תחילה כנ"ל: (מאור ושמש)

ע"ש. ומשה היה עמוד התורה, ואהרן היה עמוד העבודה, וכדי שלא יחשבו שבזמן שאין תורה ועבודה אפס תקוה ח"ו, לכן צאה הזיווי לזרף עמהם גם נשיאי העדה שהיו ממונים על הנדקה ליטול מזה וליתן לזה, להורות שגם אלו יהא זכותם להמשיך לישראל דבר ישועה ורחמים.

(כ"ק אלמור"ד הגה"ק מלאנו ז"ע, ליל ש"ק מש"מ) ***

על פי ה' פקד אותם ביד בושיה אישי אישי על עבודתו ועל בושאו וגו' (ד, ב"ט).

הנ"ל צוה דהנה כבר הקשו הקדמונים על מה שאנו מתפללים בכל יום ותן זכרנו וכו' לאהבה וליראה את שמך וטהר לבנו לעבדך בצמית וכדומה לזה. הלא כבר אמרו חז"ל (ברכות לג, ב) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ואיך שייך להתפלל ע"ז.

וכבר האריך המהרש"א בח"א ע"ש אך הנ"ל דהנה אנו אומרים (בתפילה יזכר אור) אהבה רבה אהבתנו כו' חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו דהנה יש להבין מהו הענין גדולה ויתירה הזאת ומה מעלת היתרת הזאת. אמנם הנה אמרו חז"ל בגמ' (שהש"ר ה, א) פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. כי הנה מאז גם בשעת מ"ת ה' התגלות האלקות יותר ויותר גדולה מכפי ההכנת של בניי כי הלא כתיב (שמות לג, יא) פנים בפנים דבר ה' עמכם ועל מעלה הזאת הגדולה הנה לא היה הכנתם צוה. אך הנה הם הכינו עצמם בקדושה וטהרה כפי כחם והש"י הוסיף להם התגלות האלקות עליהם ציטר שאת יותר עז.

וכן הוא תמיד המדה זאת כי בהערה מועטת שלמטה הנה ממשיך מלמעלה ההארה הגדולה שלמעלה יותר ויותר כ"ל. וכן אמרו (יומא לג, ב) אדם מקדש א"ע מעט מקדשין אותו הרבה כי דרך הזה הוא בכל הענינים השייכים לעבודה צוהו פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם כו' כי תמיד ההשפעה והארה העליונה צאה יותר ויותר מכפי ההכנה כ"ל.

וזה הענין של נשמה יתירה בשבת שלכך נקראת יתירה מפני שהיא תמיד בהארה וקדושה יותר ויותר מכפי ערך ההכנה שמכין האדם א"ע על השבת. וכן הוא בגמרא (זבחים נא, ב) כי המוספים עדיפי מתמידין כו' המוספין קדישי מתמידין כי צחי' התוספות הוא יותר צמולה מן העיקר כ"ל. ובכן כאשר בשעת מ"ת הנה ההארה העליונה צאה להם צמולה ויתירה וגדולה הנה לכך אמר להם משה רבינו ע"ה אחר מעשה העגל (דברים ה, יא) יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים ויבדך אחכם כאשר דבר לכם כי אחרי אותה המעשה שנטל מהם העטרה לא ניטל מהם רק תוספת ההארה ההיא ולא נשארו רק באותו הצחי' כפי הכנתם לנתן תורה שהכינו א"ע מתחלה קודם מ"ת כ"ל לכן צמיקון הדבר צרכם משרע"ה שיזכו לשוב לאותו התוספת חש"א יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים שהם אלף צחי' שאבדו כוודע. וזה ה' מצחינת התוספת כ"ל.

ולכן כאשר תגיעו למעלת התוספת אז תהיו כי יבדך אחכם כאשר דבר לכם בשעת מתן תורה כ"ל. הנה זה הפי' של חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו זהו ההוראה היתירה שצאה לאדם יותר מכפי ההכנה הוא צחי' חמלה ורחמנות הש"י עלינו והיא נקראת חיצה יתירה צחי' תוספת כחוצה כ"ל. והנה על צחי' של תוספת ההארה הנ"ל שייך שפיר לשון תפלה וטהר לבנו ותן

זכרנו לאהבה וליראה שמך ר"ל שישפיע לנו קדושה יתירה צאה וצירא' יותר מכפי הכנותינו ומעשינו.

ומ"ש הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים הוא מוסב על הכנת האדם בצחירתו הטובה [ויראת שמים זה בא לו תמיד צלי מונע כלל]. אמנם הנה כל צחי' תוספת הנ"ל צאה לו ע"י הצ"ע שהוא נקרא צחי' יוסף צמוד מוסף. על ידו צאה השפעה הארה בגלות יותר ויותר וממנו משפיע לכל הגלוים אליו כמ"ש צרש"י ע"ה כשהיו התלמידים אללו הנה לכל אחד ואחד נתן לו חלקו בצדודת התורה כמ"ש צוה"ק ע"ש.

הנה זה שאמרו"כ שהתחלנו ע"פ ה' פקד אותם. לשון פקודי ה' כו' המצות ה"י צידם צמעלה יתירה לפי שהיו ציד משה הוא הצ"ע לכן כל איש ואיש עלה צמדורה יותר מכפי הכנתו. וזהו על עבודתו ועל משאו. והבין:

וישלוזו בין המוזנה כל צרוע וכל זב וכל טובא לנפש (ה, ב). צרוע הוא כעס כי צרעת הוא צעון לשון הרע, זב הוא צעל תאוה, וטמא לנפש הוא עצבות, ולכן הצרוע נשתלח משלש המצוות כי מדות כעס אין לו חולק בישראל, והזב משתלח רק ממחנה לוי' וממחנה שכינה, היינו כי מדות התאוה לא יאות לתלמידי חכמים, וטמא לנפש זה אינו משתלח רק ממחנה שכינה כי גם בתלמידי חכמים נמצא לפעמים מדות העצבות כמ"ש בגמ' אוריתא הוא דמרתחי לוי' ורותחא הוא עצבות ורק ממחנה שכינה משתלח כי עוז וחדוה צמקומו:

דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו בוכל זוטאת האדם לבמעול בעל בה' ואשבוה הנפש ההוא (ה, ו).

ויצואר, דהנה המצוות שצין אדם לחצירו הם יסוד כל התורה כולה, וכמ"ש (שבת נא, ב) דעלך סני לחצרך לא מעביד זו היא כל התורה כולה ואיך פירושה הוא זיל גמור. כי ללא קיום מצוות שצין אדם לחצירו, הכלולים צמנות ואהבת לרעך כמוך, לא יתכן לקיים שאר מצוות התורה. ולזה איתא בצפרי מוסר שקודם התפילה צריך לקבל על עצמו מצוות ואהבת לרעך כמוך, וכן קודם קריאת שמע מסיימים צברכת הצוטר צעמו ישראל צאהבה, דרק מי שמקבל עליו מצוות אהבת ישראל יכול לקבל עליו עול מלכות שמים.

וחשאה"כ איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם - היינו עבירות שצין אדם לחצירו, סופו לצוא לידי -למעול מעל צה', ומוה שפוגע בחצירו יש הוכחה אשר - ואשה הנפש ההיא - היינו שנפשו לא מטוהרה.

והתודו את זוטאתם אשר עשו וגו' (ה, ז).

פ"א סיפרו לפני הרה"ק ברוזין ז"ל על חסיד אחד שהיה כגדולי החסידים שנפטר והלך לעולמו. הצדיק היה כביר אותו חסיד כי הוא היה נוסע אליו תדיר והסתופף בעלו כל ימיו. כשישנוע את דבריהם נאגח הרה"ק: הוי הוא הלוא היה בעל עברה גדול, והאנשים בשינועם את דברי הצדיק נשתנוכו למושנוע אזנם וסמרו שערות ראשם ולא יכלו לעמוד על דעת הצדיק כזה ראה לקטר על הנפטר. וכשישאלתם בפיהם נכנסו החסידים לבנו הרה"ק מוסידיגורא וסיפרו לו את המאורע ובקשו מוננו להבינם פשר הדבר. ענה רבי אברהם יעקב ואמר להם: הנה כשבא הכהן הגדול ביום הכפורים לקודש הקדשים כזה הוא אומר שם, חטאו פשעו עוון עמך בית ישראל" כי הוא הנבחר להתוודות בעד כל

ישראל, והנה החסיד הזה שהזכרתם נפטר פתאום בלי וידוי ר"ל וכו' הוא איפוא שראוי התוודות בעדו יותר נואבינו הק'.

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

כי המזכה [את הרצים] זכות הרצים תלו בו (אבות פ"ה מ"ח), וזה שנאמר ואיש את קדשיו, כשמקדש את אחרים בקדושה ותשובה לו יתצרך, לו יהיו, שעל ידי זה משפיע עליו יתצרך גם כן קדושה עליונה:

א"י שהכתוב מוהיר את המקדש אחרים על ידי שמוכיחם, שיהיה מקיים קשטו ענמך ואחר כך קשטו אחרים (ב"מ קו ע"ג), וזהו שנאמר ואיש את קדשיו לאחרים, לו יהיו, יראה שיהיה נאה דורש ונאה מקיים:

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

כלומר ואיש אשר ידמה בנפשו כי לו יהיה יד וכה לרומם קדושתו מעצמו גם מצלתי הדבוק להצדיק, איש אשר יתן לכהן לו יהיה וגו' כלומר מאשר היה ראוי האיש הזה ליתן את נפשו לתת לכהן הצדיק והוא לא יתפוך קרבת הצדיק כי אם עולה על צמתי הגאווה לאמר אשר לו יהיה יד וכה לתת בעצמו את שורש נשמתו, לזה באתה תורתנו הקדושה בצמיחת הפרשה איש איש כי תשטה אשתו וגו' לומר לרמו כי האיש כזה הנזכר אשר אינו רצונו לבוא להצדיק הוא נשאר בצטותו והוא בצמיחת נוקבא, וזהו כי תשטה אשתו לשון שטות, ומעלה זו מעל וגו' היינו שנופל בכל פעם יותר ויותר בשחיתות הילך ובהסתמו להציאו לדי הודה, וזהו ומעלה זו מעל עד סופו שיצטרך לבוא לכהן שיתקן אותו כי לו הכח לקשר את נשמתו בשורשו למעלה ולהציאו לדי תשובה אמיתית, ויעשה או בעצמו תיקוני תשובה לרצון לפני שמו יתצרך ויתעלה:

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

י"ל ע"פ העובדא שהיה בהשר הנגיד מו"ה ר' שמואל וורטהיימר, שהעלילו עליו לפני הכולף שהוא צובר הון ומועיל בקופת הכולף, ושלח הכולף לקרוא לו, וציווה לו שיאמר כמה מונים כל רכושו ונכסיו, וענה ר' שמואל הנ"ל ונקב בסכום שהוא כחלק עשירית מונה שהיה לו. והכולף קצף עליו כי היה יודע שיש לו הרבה יותר וציווה לאסרו על שהעלים מכולף, ולהחרים את כל רכושו למלכות. ואחר כך נתיישב הכולף בדעתו וחשב, כי לא איש כר' שמואל שייכזב לפניו ובודאי אין דבר ריק הוא, וודאי התכוון למושהו, ושוב שלח לקרוא שיפירש כוונת תשובתו. ופתח ר' שמואל פיו בחכמה, ואמר אל הכולף, סכום זה שנקבתי הוא החלק שחלקתי לצורכי צדקה, וזה הסכום שגשאר לי, וגגזתי לעוה"ב, נושאי"ב שאר הנכסים אני עתיד להוריש לאחרים ולא ישאר בידי מאומה וגם בזה העולם אינה שלי, והראיה שברגע שרצית החרמות כל רכושך, והרי שאינו שלי, רק מזה שנתתי לצדקה זה לא תוכל להחרים לעולם. וכחיה דמונגז הכולף שבזבז אוצרותיו לצדקה בשני בעזרת, ואמר אני גגזתי במקום שאין היד שולטת בו וכו' עי"ש (ב"ב יא).

וחשאה"כ ואיש את קדשיו פי' מה שהוא מקדיש לצדקה ולצרכי גבוה, הוא הרכוש והאוצר האמיתי ולו יהיו, משא"כ שאר הנכסים שעוזים לאחרים חילם.

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

והנה פסוק זה ע"כ אומר דרשוני וחיו. כי לפי פשוטו אינו מובן. אך י"ל בזה ע"פ מאמר מחז"ל צפרק כיצד מצרכין (ברכות לה).

אסור לאדם ליהנות מהעוה"ז בלא זרעה כו' וכאלו מעל בהקדש כו' וכאלו גזול אצו וזמנו כו'. ר' לוי רמי כתיב (תהלים כד, א) לה' הארץ ומלואה וכתיב (שם קטו, טו) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. אלא כאן קודם זרעה וכאן לאחר זרעה. ולהצין טעם הדברים למה נשתנה אחר הזרעה מקודם הזרעה.

אך י"ל, דהנה נודע שבכל הנצרכים וכל מיני מאכל יש בהם ניצוץ קדישין וזהו טעמן של המאכלים וריתן וטובן וזרבות הניצוץ נתרצה הטעם ורית הטוב. והנה הניצוץ"ק כל היכא דאיתנהו צי גזא דרשמנא איתא והמה הקדש ולזה אסור לאדם ליהנות מהם והוא כאלו מעל כי אין לך הקדש גדול מזה. ואמנם כאשר האדם איש הישראלי מצרך על איזה דבר זרעה הראויה לו ע"פ תקנת חז"ל ומצרך אותה בזווגת הלב וצדיקות ואהבת ויראת שמו ית' בזה מעלה הניצוץ"ק למקורן ושורשן הרמה בקודש וממשיך שפע טוב וזרעה לכל העולמות. כי זרעה הוא מלשון זריכה בסוד נח"ל הממשיך שפע לכל העולמות. ועל כן זכה אותו המצרך בדבר המאכל הזה או המשקה ההוא ונעשה כשלו להיות כי הוא העלה הניצוץ"ק שבו למקורן ושורשן ועי"ז המשיך מלמעלה שפע טוב ביותר שאת. ולזה והארץ נתן לבני אדם.

וזה מרומנו כאן בפסוק ואיש את קדשיו, היינו הניצוץ"ק שבכל דבר שהעלה אותם למקורן ושורשן לו יהיו, המה שייכים אליו והם כשלו ממש ואין בהם מעילה ולא משום גזל. והטעם לדבר לאשר איש אשר יתן לכהן לו יהיה, היינו להשיי הנקרא בסוד כהן כביכול כמבואר בזוה"ק.

לזאת לו יהיה, היינו לאשר נתן שצמ והודיה וזרעה להשיי זרעוהא דלצא וכנ"ל ולזאת זכה בהן וצדיקיהן וכנ"ל והבין:

(אורח ישראל)

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה, י).

או יאמר דהנה ידוע, שיש עובדין את השם יתצרך מיראה, שמה לא יתן להם השי"ת בני חיי ומזוני, או שאר יראת. ויש עובדין אותו מאהבה, שאין חפצים בשום דבר, ואין יראים משום דבר, רק עובדין מאהבת הצורה. וזה שאמר ואיש את קדשיו, א"ת דייקא, כלומר מה שהמקדש עצמו, הוא מחמת יראה, לו יהיו לשון רבים כלומר יתן לו השי"ת כל דבר חפץ כגון בני חיי ומזוני, או שאר יראת שירא, ממנו הוא נשמר מהם. אבל איש אשר יתן לכהן, וידוע דכהן הוא מדת חסד ואהבה, כלומר שעובד השי"ת מאהבה, ואין חפץ בשום דבר, לו יהיה, כלומר יהיה לו כל העולם כולו.

ועל כן פירש רש"י לו יהיה ממון הרבה, כלומר מתנות רבות, וטובות גדולות, וכל העולם כולו לא נצרך אלא בצבילו ולזוה"ל. וע"כ כתוב לשון יחיד, לכלול על כל העולם. אבל מי שעובד מיראה, כתיב לשון רבים. כי הדברים שחפץ בהם, ועובד בצביל זה, נתנין לו, כנ"ל:

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה, י).

הנה שמעתי צ"ש הגאון הגדול החסיד המפורסם אב"ד דק"ק אפטא נ"י. משום דקשה ג"כ פירוש הכתוב (דברים לג, יא) שמה וצולון בצאתך ויששכר בצאלו. דהיאך יתן יששכר שכרו אשר מוזמן לפניו לעולם הבא אשר אין שיעור ותכלית למי אשר עין

לא ראתה כי אם חלקים זולתך. והיאך יתן יששכר את שכרו חילוף עולם הזה.

ע"כ נראה לומר שצודאי לא חסר את יששכר משכרו כלום ולא היה חלק כמדליק מנר לנר שאין אור נחסר מהנר השני שאנו מדליקין ממנו, כן משכרו לא יקופח אף אפס מעט, רק מחמת ההתחברות יהיה גם לשני שכר ודו"ק.

וזה פירוש הכתוב אשר אנו עסוקין בו, כל איש אשר יתן מקדשיו לו יהיה, ולא תדמה כי ממנו יחסר ויקופח משכרו, לזה מצטרף הכתוב - איש מקדשיו לו יהיה, כצראשונה. וכן מי שנותן ומנהגה את הת"ת, אל ידמה לו כי יחסר ממנו מה שיתן, רק מה שיתן אל הכהן לו יהיה כצראשונה, כי הצרכה יתוסף לו נגד זה (ילקוט אוהב ישראל, מדרש פנחס ח"ב)

ואיש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

פירש רש"י ז"ל מגיד טענת הנאתן לצעלים. ויש לפרש בדרך רמז דצדקת הכתוב כתיב "איש אשר יתן לכהן לו יהיה" ופירש רש"י לו יהיה ממון הרבה, ואמר אדמו"ר [מהרי"ד] ז"ל בשם א"ז [מהרי"ז] ז"ל הכוונה דהנה כשאיש נותן מעשר או תרומה או אפי' החולין הנשאר נתאד צדקה, כיון שאי אפשר שיהיה העשירי כל זמן שאין המספר עד עשר, וכן בתרומה, וא"כ הכל מסייע להקדושה ונתאחד הכל בקדושה, וזה פירש הכוונה "איש אשר יתן לכהן לו יהיה, ממון הרבה", היינו מעין אותה הקדושות של הקדשים שנותנים לכהן, אד"ק ז"ל.

וי"ל בדרך רמז דזהו הכוונה "מגיד טענת הנאתן לצעלים", היינו אותה טענת הנאה שנתאחד גם מה שנשאר אצלו נתאחד בקדושה.

(הרה"ק מצילגוריא ז"ל בשם אחיו הרה"ק מהר"א מצעלא ז"ע)

איש את קדשיו לו יהיו (ה, י).

כוחות המוגיעים נוכח ירושת האבות הקדושים אי אפשר לנתקם, וכן דברים וחפציו קדושים העוברים בירושה, אי אפשר לקחתם. כעשה שהיה אצל כ"ק דו"ז הרה"ק ר' נחום בערניו כוסאדיגורא ז"ע אחיו של כ"ק א"ז אדמו"ר הראשון מבוהוש ז"ע, שבדרך כוסעו אבדו לו התפילין שהיו אצלו מאבי הרה"ק רבי שלום יוסף ז"ע, והיה כוונתו על כך הרבה. כשהגיע לסאדיגורא אל חותנו ודודו כ"ק אדמו"ר הזקן ז"ע שאלו "למה נפלו פניך? כשהשיבו, התעניין שוב לדעת האם אלו תפילין שלו, או שנפלו לו בירושה, כשענהו שתפילין אלו באו אליו מירושת אביו הרה"ק רבי שלום יוסף ז"ע אמר לו הרה"ק מונאדיגורא "א"כ מובטחני שיחזרו אליך בהקדם, ובקרב תמצאם" וכן הוזה שחזרו אליו באורח פלא.

על אחת כמה וכמה תכונות נפש הטבעות בדמו של האדם או מידות נאצלות הבאות אליו נוכח אבות"ק אי אפשר לקחתם מוננו, וזה "איש את קדשיו" - מידות ותכונות אלו שבאו אליו מקדושת האבות הק' ילו יהיו" - נשארות חקוקות אצלו לעד.

(כ"ק מרן אדמו"ר מבוהוש - שפיקוב ז"ע "באר יצחק" בוהוש)

וכי ימות מות עליו בפתע פתאום (ו, ט).

שמעתי אשר הרה"ק הר"ב זצ"ל אכל בסוף ימיו שר"י בפסח (ואולי הי' פ"א בעת חל"י) והשאיר שיריים וצוה ליתן השיריים להרה"ק הר"ר ברוך מוסטיצין זצ"ל ואמר עליו שהוא פרימער יאכל השיריים הלזו, וכן שמעתי שרה"ק הר"ר ברוך מוסטיצין זצ"ל אמר דברי צחות בהז"ל אללע שלימאזלען טרעפען א פרימער, כמו שמוצינו בתורה בעניני נזיר אם ימות מות עליו בפתע פתאום, סותר הנזירות ויספור פעם שנית, אף

שכבר סיפר כ"ט יום אם ימות מות עליו לפתע פתאום סותר כל כ"ט יום וצריך לספור נחדש, ולמה לא הזכיר התורה ענין פתאום, בטומאת כהנים, שזכרון ג"כ צריך ליזהר מוטומאה, אך הכהן הוא חכם, ולא תאונה לו שום רעה, אבל הנזיר שקבל עליו פרישות, ואסר עליו דברים שנוותרים לו, כוחות פרימקייט, קרה לו טומאה פתאומית:

(שיח שרפי קודש)

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אבנור להם (ו, כב-כג).

והכלל הוא כך, דהנה הצעל שם טוב היה מוכיח תמיד את העולם וזה הפסוק (תהלים קכ"ה) ה' לך, דהיינו כמו שהלל עושה מה שאדם עושה כך הצורא צרוך הוא כניכול עושה מה שאדם עושה.

ולכך צריך האדם לעשות מצות וליתן נדקה ולרחם על העניים כדי שיעשה הצורא צרוך הוא גם כן עמו טובות. והנה המדה הזאת נקרא כה, כי פירוש המלה של כה הוא כך, פירוש כמו שהוא עושה גם כן הצורא צרוך הוא עושה. וזה ידוע שהצורא צרוך הוא רוצה להטיב לעמו ישראל, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינוק פרה רוצה להניק. וצריך האדם כשעומד להתפלל לפני הצורא צרוך הוא כל תפילת י"ח או שאר דברי תחנונים צריך להתפלל רק שיהיה להצורא צרוך הוא תענוג מזה כמו שאמרו במשנה (אבות ג, ט) אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לך נוצרת, פירוש שיהיה המעשה של אדם רק כדי שיהיה להצורא תענוג מזה.

וזה ידוע כשאדם מתפלל בשבילו אזי נקרא מקבל וכשאדם רוצה לקבל דבר אוחז הגז יד לארץ והמוך יד למעלה. אבל כשאדם מתפלל רק שיהיה לצורא צרוך הוא תענוג מזה אזי נקרא משפיע שהוא משפיע כניכול הצורא צרוך הוא והמשפיע אוחז גז יד למעלה ומוך היד למטה. והנה צרכת כהנים הוא נשיאות כפיס, דהיינו שאוחזים גז ידיהם כנגד פניהם כמו מי שירצה להשפיע. וזה פירוש הפסוק כה תברכו את בני ישראל, דהיינו שיצרכו את ישראל כדי שיהיה להצורא צרוך הוא תענוג מזה ותהיו אתם משפיעים כניכול הצורא צרוך הוא ואחר כך הצורא צרוך הוא ישפיע לכם כל טובות וצרכות על ישראל כמו שאמרנו שזה המדה נקרא כ"ה כמו שישאל עושים כניכול הצורא צרוך הוא גם כן עושה ומשפיע לעמו ישראל טובות וצרכות חיים ושלום אמר:

(קדושם לוי)

כה תברכו את בני ישראל אבנור להם (ו, כג).

וצתרגום כד תימרון להון. ופירש כ"ק מרן אדמו"ר ז"ל דהכוונה היא כך "כה תברכו את בני ישראל כד תימרון להון", היינו כשיהיה רק אמירה פשוטה שהוא אומר רק לפי שציווה הש"ת, ולא יהיה "ואני אצרכם".

(הרה"ק מהר"ד מצעלא ז"ע, מאקווא סיפור)

דבר אל אהרן וגו' כה תברכו את בני ישראל אבנור להם, יברכך וגו' (ו, כג-כד).

בשם הרב המגיד מקאזיניץ ז"ע בצרכת כהנים דבר אל אהרן וגו' אמור להם יצרכך וקשה מה הוא כפל הלשון ודרשת חז"ל ידוע. ואמר הוא זצ"ל: עפ"י מושל לעשיר א' שה"י לו בן יחיד ולא הי' רוצה לילך בדרך הישר כראוי מזה עשה לו אביו הסיר השגחתו מוננו ולא

רצה להלביש ולהנעיל אותו כראוי לבן עשיר וחלך בבגדים קרועים כאחד הפחותים וראה אותו אדם אי בשוק ועמוד ותמוה עליו ומניע עליו בראשו ושאל אותו על כזה הוא הולך כן לא כדרך בן עשיר וחבן הפתי הזה השיב לו לפי שאין בידו אפי' פרוטה לעשות לו מלבושים ואבי אינו רוצה לעשות לי שום בגד ושחק מכוננו האיש ההוא ואמר לו אתה פתי וכי אני שואל לך למה אין אתה עושה לעצמך מלבושים אני שואל לך למה אין אתה רואה להתנהג כשורה בדרך הישר כמו שראוי לך ויעשה אביך לך מלבושים כהוגן וכראוי לבן עשיר ולא תצטרך לילך כאחד שבפחותים שבודאי יש לאל ידו ליתן לך כל טוב וגם יהי לו כזה נחת רוח בנה שתוכל לקבל ולהיות כלי קיבול להחזיק הטובה אשר יתן לך כי לפני יחפוץ ליתן יותר מנכד.

והנמשל מובן כי ישראל הם בניו לך כשה"כ פי' ראה בניו אתם לך וזודאי הקב"ה הוא רוצה ליתן ולהשמיע להם כל טוב ולשלוח להם כל מיני ברכות והצלחות וזודאי יש להקב"ה נחת רוח מזה צמה שיתן להם שיוכלו לקבל כל טוב לפי שכל העולם לא צרא אלא בצביל ישראל (ויקרא פליו אות ד') רק מי' מעבד השאור שבעיסה הוא מעבד הוא היצר הצוער תמיד בקרבינו ומטריד מחשבותינו שלא נוכל לעודדו בצאמת וזה גורם אשר לא נוכל לקבל הברכות והשפע, ממנו יתברך וזודאי יש לו יתברך מזה כער גדול כי עמו אנכי בצרה כביכול ע"כ אמר הקב"ה למשה דבר אל אהרן וכו' כי יצרכו את בני ונתן להם כח לצרף את בניו רק על תנאי זה אמור להם יצרכו ר"ל אמור להם לבניו שילכו בדרך ד' ושיעסקו בתורה ובעבודה כדי שיהי' ראויים לברכה שלו ולא יהי' העיכוב מהם ח"ו והיו כלי קיבול צלי מניעה ודו"ק היטב: (שיח שרפי קודש)

ישא ה' פניו וגו' (וי, כו).

צמדרש רבה (פר' י"א ז). ד"ה (ו' כו), ישא ה' פניו וכי הקב"ה נושא פנים, והלא כבר נאמר (דברים י' יז) אשר לא ישא פנים. אמר הקב"ה, כשם שהם נושאים לי פנים, כך אני נושא להם פנים. כיצד, כתבתי בתורת (דברים ח' י'), ואכלת ושבעת וזרכת, ואדם מישראל יושב הוא ובניו ובני ביתו, ואין לפניו כדי שביעה, ונושאין לי פנים ומזכרין, ודקדקו על עצמן עד כזית עד כבינה, לפיכך, ישא ה' פניו. עד כאן. המאמר הזה הוא פלאי למבין.

אכן נראה פירוש, דהנה אם אדם הדיוט נתן לחברו מתנה מועטת, אינה נחשבת צעני המקבל כלל. מה שאין כן, אם המלך נתן לו מתנה, אף שהיא מועטת, אף על פי כן היא חשיבות גדול. כי מצד הנותן שהוא המלך, יגיע למקבל חשיבות גדול והנאה יתירה, יותר ממה שלקח מתנה מרובה מהדיוט. כן הוא הדמיון גם כן צענין ברכת המזון. שאף על פי שכתב בתורה שצריך לאכול כדי שביעה, זו מצד המקבלים. אבל כיון שאנו יודעים, שהמלך מלכי המלכים הוא הנותן לחם לכל בשר, והוא המכין לכל צריה האטרותו וקיומו, ונמצא שאף שאינו אוכל רק כזית, הוא נחשב צעניו מאד. ויגיע לו הנאה ממנו עד מאד, כיון שהוא צא מיד ה' כו' כמשל.

וזה פירוש המדרש, כיצד, כתבתי בתורת ואכלת ושבעת וזרכת, ואדם מישראל יושב הוא ובניו ובני ביתו, ואין לפניו כדי שביעה, ונושאין לי פנים ומזכרין. כלומר, שהם מסתכלין מיד מי צא להם המאכל ההוא, ומגודל חשיבות הנותן, הם נהינן במאכל מועט, ומזה צא להם שביעה ומזכרין. וזו ענין שהם נושאין לי

פנים, והבן. כן גם כן הוא המדה שהקב"ה נושא להם פנים, ומשתעשע בעבודתן מועט, שעובדין לפניו, כיון שהוא מסתכל ממי צא העבודה היא. כיון שאנחנו בני אדם וקצרי השכל, ואף על פי כן אנו עובדין אותו. וזה פירוש ישא ה' פניו אליך. והבן כי עמוק הוא:

כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך ה' (וי, כג-כד). חסיד אחד ביקש מהגוגיד הקדוש שיברך אותו, והגוגיד הקדוש היה דרכו לבקש סכום מה בעבור הברכה, ואמר לו הגוגיד לאותו חסיד שיתן הסכום ואזי יברך אותו, ואמר החסיד וכי נופני שאין לי ליתן איני ראוי לברכה, ואמר לו הגוגיד יברכך ה' ושאל החסיד מדוע לבני שנושלם מברך אותו רבינו ולי אמור שיברכני ה', והשיב לו הגוגיד כך כתוב בתורה "כה תברכו את בני ישראל" אם ברכו להם כה בלא מועות "אמור להם יברכך ה'". (ילקוט נאורי אור, הרה"ק הגוגיד נטוריסק זצוק"ל)

כה תברכו את בני ישראל אמור להם, יברכך ה' וישבורך (וי, כג-כד).

ועמד רצה"ק מלוצלין צוה על שפתח בלשון רבים 'אמור להם' וסיים הברכות בלשון יחיד עיי"ש לדרשו בקודש. וי"ל עוד דר"ל שתצרכו אותם ותשפיעו עליהם אהבה ואחיה ושלוש וריעות צאופן שלרבים מוכלו לומר 'יצרכך' בלשון יחיד, ואז דייקא 'ישמרך' מן החטא, שע"י האחדות ינצלו מכל החטאים. וניתנה מנוח זו לאהרן הכהן שהיה אהב שלום ורודף לום אהב את הצריה ומקרבן לתורה. 'את הצריה' דייקא, ר"ל אף שאינו מאנשי המעלה, מכיון שהוא רק משתייך לעדת ישראל, וכפי שמצאנו בצד"כ (פי"ב) אף שהיה מתחבר לבעלי עבירה עיי"ש. ועל הכניס להשפיע ולהכניס את כל בני ישראל שהיו צמדריגה וז.

ו"ש 'כה' תצרכו את בני ישראל, ר"ל כמו שאתם וכפי מדריגתכם, כך תצרכו ותמשיכו להם, אמור 'להם' - לרבים, יצרכך ה' וישמרך וגו' - בלשון יחיד, ע"י שיהיו כולם כאיש אחד ובלבד אחד. (שפע חיים, רעד"ר נשא תשל"ז)

יברכך ה' וישבורך (וי, כד).

פרש"י יצרכך צממון וישמרך מן המזיקין, לכאורה הו"ל להקדים תחלה ישמרך ה' מן המזיקין דקודם צריך להשמר מן ההיזק ואח"כ ויצרכך צממון שיהיה לו הללחה בעסקיו. ויש לפרש לפי שמצינו שיש עושר שמור לבעליו לרעתו לפיכך אמר יצרכך ה' צממון. וישמרך מן המזיקין, היינו שלא יזיק לך העשירות. (דברי יחזקאל)

יברכך ה' וישבורך (וי, כד).

צמדרש רבה (פר' י"א ה). יצרכך ה' וישמרך (ו' כד), עס הברכה, שמירה. מלך בשר ודם יש לו עצד צפוריה והוא יושב צרומי. שלח המלך בשבילו, עלה וצא אללו, נתן לו מאה לטריין של זהב. טעמו, יצא לדרך נפלו עליו לטטים ונטלו כל מה שנתן לו וכל מה שהיה אללו. שמה יכול הוא לשמרו מן הלסטים. לפיכך, יצרכך ה' בעושר, וישמרך מן הלסטים. נראה פירוש, כי אף שאחד נתן לחברו ושומר אותו גם כן מן הלסטים, הנתינה היא צפני עצמה, והשמירה היא צפני עצמה. ואף מן המתנה עצמה יכול לצא גם כן לידי היזק. כמצאנו צמדרש, שצאו לטטים

ולקחו כל מה שנתן לו, וכל אשר לו. אבל אם הקצ"ה נתן מתנה לאחד, היא בעצמה השמירה אף לכל אשר יש לו, כיון שהוא מן השם יתעלה. (שלעולם ד' דרך נצח נשמים ומאמר הנצחה הוא נתן השמירה והקיום:) והבן:

יברכה ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויוזנך (ו, כד-כה). הנה, כתב צחצח הלצות צטעם הדבר שנברא האדם באופן שיהא זקוק לאכילה ושתייה ושאר צרכים גשמיים הגורמים לו טרדות ומניעות בעבודת השי"ת, שזה על דרך למען אנסנו הילך בתורתו אם לא, ובהיות שהרצה גופי תורה תלויים בדברים גשמיים, כגון גזילה וגניבה מוקין משא ומתן באמונה וכדו', לכן גורה חכמתו ית"ש שיהיה האדם נזקק לדברים הללו, כדי ליתן מקום לנסותו.

וז"ש יברכה ה' וישמרך ואמרו במדרש 'ברכה' - צנכסין, 'וישמרך' - מיצר הרע. שהרי עיקר הנסיון הוא בצרכי הגוף ודברים שבממון שהם נזקק לזה מטבע יצירתו, וכאשר תהא הצרכה מצייה צנכסין שוב לא יזדקק לממון אחרים, ונמצא הוא נשמר מן החטא.

(שפע חיים, רעד"ר חש"ך)

ויהי ביום כלות בשידה להקים את הבישכון וגו' (ו, א). יש להבין למה נקט לשון זער (ויהי) צמקס גילה רינה דינה ומדוע כיום הקמת המשכן? אלא, אמר רבינו אדה"ז מסא"ג ז"ע: הנה בשעת מתן תורה הייתה התגלות אלוקית לכל הצוראים ולא היה שום צמקס, רק אחר חטא העגל שנתגשמו על ידה מאד, לא היה יכול להיות התגלות אלוקית רק ע"י צמקס והוצרכו להקים המשכן כדי שהשי"ת ישרה שם דייקא שכינתו ית'; אל זה הצער מרמזו הפסוק, מכיון שהוצרכו לעשות משכן כדי שיהיה שם התגלות אלוקית, הרי זה מורה באצבע שכלל ישראל חטאו ונתגשם כל העולם, לכן "ויהי" זהו הצער שצדבר, וזהו: "כלות משה" כלומר כלה כוחו של משה, והא ראייה דהלוא הם הוצרכו לעשות משכן שיהיה שם דייקא התגלות אלוקית

ועתה בזמן שאין משכן וצית המקדש קיים, איפה הוא השראת השכינה הק' על מצינו מרמז דוד המלך ע"ה באומרו "אהל שכן באדם" (הפנים פת, ט) "אדם" היינו הצדיק, וההשפעות הולכים ועוצרים על ידו, אבל מה נעשה עכשיו שגם הצדיק יסוד עולם נסתלק? [עין הערה בסוף המאמר], ע"י מי ילך ההשפעה? (ובשעה שאמר רבינו זאת ולנו דמעות מעיניו הק'), והמשך לומר:

הגם שבתורה שצכתב כתוב "כלות" עם ו', אבל צמקסורה (כלומר צמקסע"פ) נמסר לנו ש"כלות" חסר ו', והנה אות ו' מורה על הצדיק, כי ו' הוא המידה הששית היינו צדיק יסוד עולם, ועוד, אות ו' הוא אות ישרה צלי עקמימות, מורה על המשכה (צלי עיכוב), שהוא הצדיק אשר הוא ממשך השפע להעולם, גם אמרו המקובלים: שמושפע"פ מורה על צחי צדיק, ולכן צמושפע"פ לא כתוב ו' להשמיענו שהצדיק (היינו מושפע"פ) מכריז: אין עוד צדיק (שאין כאן ו') שהצ"ע נפטר, שהצדיק הבא תחמו חושב מרוב ענותנותו שאחר פטירת הלי"ע נפסק ח"ו הדבר, ולכן צמושפע"פ "כלת" סר כתוב, אבל האמת הוא: דמאן דאיהו זעיר איהו רב, ע"כ בתורה שצכתב (הרמז על הקצ"ה) מלא כתוב, שהשי"ת

מכריז שחלילה לומר שנפסק הדבר, אלא בכל דור ודור נמצא צדיק שעל ידו תלך ההשפעה. (רבינו אדה"ז מסא"ג ז"ע) [הערה: המאמר הק' הג"ל אמר רבינו אדה"ז מיד אחר פטירת אצו הק' רבינו מרז"ן ז"ע: ג' משון מר"א] (נר ישראל)

בכתף ישאו (ו, ט).

הרה"ק ר' יצחק מוורקא ז"ל היה פעם אצל הרה"ק ר' יחזקאל מוקאצוור ז"ל והתבודד עמו בחדרו בנושך כנוה שעות, כשיצא הרה"ק מוורקא מחדרו היו עיניו זולגות דמועות ולא גילה לשום איש מה זה ועל מה זה. אחרי הסתלקותו של הרה"ק מוורקא, סיפר בנו גופא דעובדא הכי הזה: אביו הצדיק בא לקאצוור להתיעץ אם מוקום מנוחתו יהיה בוורקא הוא המוקום שיעבד את ה' וצחכים יראת שכינים בלבותיהם של ישראל כל ימיו, או שיהיה גנוז בוורשא שפעל ועסק שם הרבה בערכי ציבור לטובת כלל ישראל (הרה"ק מוורקא היה נמצא לפרקים קרובים בוורשא כדי להשתדל בעניי הכלל), והוחלט אצלם שהוא בעצמו יהיה גנוז בוורקא, ואת וורשא ישאיר בשביל בנו. ואכן בשנת תרל"ה חלה בנו השני של הרה"ק מוורקא (הצדיק ר' מרדכי מנחם מוורקא) בכחלה אנושה, והובילוה לוורשא לדרוש ברופאים, ויצאה שם נשמותו בטהרה.

ובוורשא היה נהוג שהיו מובילים את הנפטרים לבית החיים על עגלה מיוחדת ולא היו נושאים אותם בכתף, אבל הרה"ק מאלכסנדר (שהיה תלמידו) לא רצה בשום אופן שיוליכו את רבו הק' על עגלה, והלך לרב העיר לבקש מוכנו רשות לשאת את הנפטר בכתף, בתחילה לא רצה הרב להסכים לכך לשנות מן המנהג, אך כשהפציר בו הרבה אמר לו שאם יתן לו רמז מן התורה שהנשיאה בכתף היא ענין של כבוד לתלמידי חכמים יסכים לזה.

נענה הרה"ק מאלכסנדר ואמר: כתוב בתורה "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישא"ו, דהיינו דהאנשים שעבודת הקודש עליהם יהיו נישאים בכתף. נהנה הרב מאוד על שמוצא סימוכין לזה, ונתן לו רשות לשנות מנהג הקובץ.

כף אוחת עשרה זהב וגו' (ו, יד).

כף הוא מלשון כפיפה, ועשרה היא יו"ד, ומוסב על איש יהודי. וזה"פ כף אחת, היינו כפיפה אחת לטובה של איש ישראל, צוכות זה נקרא עשרה זהב, יהודי זהב, "א גילדינער איד".

(ילקוט מאורי אור, הרה"ק ר' ישעיה משולם זוסיא מטשערנאציל זוק"ל)

כף אוחת עשרה זהב וגו' (ו, יד).

אם איש ישראל עושה כפיפה אחת להשי"ת, נעשה א גאלדענער יוד, דמיצת עשרה הוא למספר ופירושי יו"ד.

וזהו "כף אחת" אם עושה כפיפה אחת ומכניע ליצו לשמים, נעשה ישראל יו"ד זהב - א גאלדענער יוד, והבן.

(כ"ק מן הסיק מרז"ן ז"ע, עיני קדישין השלם, ט"א)

ביום הששי נשיא לבני גר אליסף בן דעואל (ו, מב).

פ"א היה הק' צעל אוהב ישראל מפטא ז"ע צבארדיטשוב, וקיבץ סכום רב לצורך איזה דבר גדול, ונתנו לו נדבות הגונות, וזה היה ציוס ו' פרש נשא. ועמד הק' על רגליו ואמר להם: אצרכס צצרכת היום, והיינו: ציוס הששי נשא, ירומו ויתנשאו - לבני ג"ד, לבני אדם שהם ג'ומלי ד'לים, אליסף, אל יסופו מהעולם קודם זמנם, ואותן העקרים יהיה להם - בן. אשר - דעואל, שיהיה להם ידיעה צהשי"ת.

(ילקוט אוהב ישראל, אילנא דמיי)
